KOMISJONI RAKENDUSOTSUS (EL) 2020/1766,

25. november 2020,

millega Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi keskdepositooriumide suhtes kohaldatavat õigusraamistikku käsitatakse piiratud ajavahemikul samaväärsena kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 909/2014

EUROOPA KOMISJON,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. juuli 2014. aasta määrust (EL) nr 909/2014, mis käsitleb väärtpaberiarvelduse parandamist Euroopa Liidus ja väärtpaberite keskdepositooriume ning millega muudetakse direktiive 98/26/EÜ ja 2014/65/EL ning määrust (EL) nr 236/2012, ([1]) eriti selle artikli 25 lõiget 9,

ning arvestades järgmist:

(1) 29. märtsil 2017 esitas Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriik (edaspidi „Ühendkuningriik“) Euroopa Liidu lepingu artikli 50 kohase teate oma kavatsuse kohta EList välja astuda. 17. oktoobril 2019 saavutasid Euroopa Liit ja Ühendkuningriik kokkuleppe Ühendkuningriigi liidust väljaastumise lepingu ([2]) (edaspidi „väljaastumisleping“) ning sellele lisatud Iirimaad ja Põhja-Iirimaad käsitleva muudetud protokolli ja muudetud poliitilise deklaratsiooni kohta ([3]). Väljaastumislepingu kohaselt ja pärast selle ratifitseerimist Ühendkuningriigi Parlamendi Alamkojas, heakskiitmist Euroopa Parlamendis ja sõlmimist nõukogus sai Ühendkuningriigist 1. veebruaril 2020 kolmas riik ning liidu õiguse kohaldamine Ühendkuningriigi suhtes ja Ühendkuningriigis lõpeb 31. detsembril 2020.

(2) Väärtpaberite keskdepositooriumid (edaspidi „keskdepositooriumid“) on finantsturgude jaoks olulised. Väärtpaberite registreerimine registrikannete süsteemis (edaspidi „notariteenused“) ja väärtpaberikontode hoidmine kõige kõrgemal tasandil (edaspidi „keskne hoidmisteenus“) suurendavad läbipaistvust ja kaitsevad investoreid, kuna tagavad väärtpaberiemissiooni terviklikkuse, hoides ära emiteeritud väärtpaberite ülemäärase loomise või vähendamise. Keskdepositooriumid haldavad ka väärtpaberiarveldussüsteeme, mis tagavad väärtpaberitehingute arveldamise nõuetekohaselt ja õigel ajal. Need funktsioonid on kauplemisjärgses kliirimis- ja arvelduprotsessis kriitilise tähtsusega. Väärtpaberiarveldussüsteemid on esmatähtsad ka rahapoliitika jaoks, kuna need on tihedalt seotud rahapoliitiliste toimingute tagatise kindlustamisega.

(3) Alates 1. jaanuarist 2021 käsitatakse Ühendkuningriigis asutatud väärtpaberite keskdepositooriume (edaspidi „Ühendkuningriigi keskdepositooriumid“) kolmanda riigi keskdepositooriumidena määruse (EL) nr 909/2014 tähenduses. Nad võivad osutada liidu liikmesriigi õiguse alusel emiteeritud finantsinstrumentide puhul notari- ja keskseid hoidmisteenuseid üksnes juhul, kui Euroopa Väärtpaberiturujärelevalve (ESMA) neid kõnealuse määruse artikli 25 kohaselt tunnustab. Kui sellist tunnustust ei saada, ei tohi liidu emitendid kasutada Ühendkuningriigi keskdepositooriume, et osutada notari- ja keskseid hoidmisteenuseid seoses liikmesriigi õiguse alusel emiteeritud vabalt võõrandatavate väärtpaberitega. Selline olukord võib põhjustada liidu emitentidele ajutisi probleeme nende õiguslike kohustuste täitmisel, kuna neid teenuseid, mida osutavad Ühendkuningriigi keskdepositooriumid seoses Iirimaa siseriikliku õiguse alusel loodud äriühinguväärtpaberite ja börsil kaubeldavate fondidega (edaspidi „Iirimaa äriühinguväärtpaberid ja börsil kaubeldavad fondid“), liidus tegevusloa saanud keskdepositooriumid (edaspidi „liidu keskdepositooriumid“) praegu ei osuta. Seepärast on põhjendatud ning liidu ja selle liikmesriikide huvides tagada, et Ühendkuningriigi keskdepositooriumid võivad jätkata teenuste osutamist liidus pärast 31. detsembrit 2020 piiratud ajavahemiku jooksul.

(4) ESMA võib tunnustada kolmandas riigis asutatud keskdepositooriume üksnes juhul, kui komisjon on vastu võtnud rakendusakti, millega määratakse kindlaks, et asjaomase keskdepositooriumi suhtes kohaldatav õigus- ja järelevalvekord on samaväärne määruses (EL) nr 909/2014 sätestatud nõuetega. Arvestades ohtu, et Ühendkuningriik astub liidust välja ilma väljaastumislepingut sõlmimata, tunnistati komisjoni rakendusotsusega

([1]) ELT L 257, 28.8.2014, lk 1.

([2]) Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi Euroopa Liidust ja Euroopa Aatomienergiaühendusest väljaastumise leping (ELT L 29, 31.1.2020, lk 7).

([3]) Poliitiline deklaratsioon, millega kehtestatakse Euroopa Liidu ja Ühendkuningriigi tulevaste suhete raamistik (ELT C 34, 31.1.2020, lk 1).

(EL) 2018/2030 ([4]) Ühendkuningriigi õigus- ja järelevalveraamistik ajavahemikuks kuni 30. märtsini 2021 samaväärseks. Väljaastumislepingu sõlmimise tulemusena ei muutunud kõnealune rakendusotsus kunagi kohaldatavaks. Liidu keskdepositooriumid on Iirimaa äriühinguväärtpaberite ja börsil kaubeldavate fondidega seotud teenuste väljatöötamisel väga kaugele jõudnud, et võimaldada liidu emitentidel oma positsioone üle viia, kuid seda tööd ei lõpetata täielikult, kui 31. detsembril 2020 lõpetatakse liidu õiguse kohaldamine Ühendkuningriigi suhtes ja Ühendkuningriigis. Seepärast on vajalik ning liidu ja selle liikmesriikide huvides, et Ühendkuningriigi keskdepositooriumide suhtes kohaldatav õigus- ja järelevalvekord tunnistataks kuueks kuuks samaväärseks määruses (EL) nr 909/2014 sätestatud nõuetega.

(5) Selleks et kolmandas riigis asutatud keskdepositooriumide suhtes kohaldatavat õigus- ja järelevalvekorda saaks käsitada samaväärsena määruses (EL) nr 909/2014 sätestatud korraga, peavad vastavalt kõnealuse määruse artikli 25 lõikele 9 olema täidetud kolm tingimust.

(6) Esiteks tuleb kolmanda riigi õigus- ja järelevalvekorraga tagada, et kõnealuse kolmanda riigi keskdepositooriumid täidavad õiguslikult siduvaid nõudeid, mis on sisuliselt samaväärsed määruses (EL) nr 909/2014 sätestatud nõuetega. Kuni üleminekuperioodi lõpuni 31. detsembril 2020 on Ühendkuningriigi keskdepositooriumid kohustatud järgima määruses (EL) nr 909/2014 sätestatud nõudeid. 26. juunil 2018 võttis Ühendkuningriik määruse (EL) nr 909/2014 sätted üle oma siseriiklikku õigusse kehtivusega alates üleminekuperioodi lõpust.

(7) Teiseks tuleb kolmanda riigi õigus- ja järelevalvekorraga tagada, et asjaomases kolmandas riigis asutatud keskdepositooriumide suhtes kohaldatakse pidevalt tõhusat järelevalvet, kontrolli ja täitmismeetmeid. Kuni üleminekuperioodi lõpuni 31. detsembril 2020 on Ühendkuningriigi keskdepositooriumid vastavalt Ühendkuningriigi siseriiklikule õigusele ja kooskõlas määrusega (EL) nr 909/2014 Inglise Panga järelevalve all. Alates üleminekuperioodi lõpust jääb Inglise Pank määruses (EL) nr 909/2014 esitatud sätete Ühendkuningriigi siseriiklikku õigusesse ülevõtmise raames vastutavaks keskdepositooriumide järelevalve eest ning praegu puuduvad andmed selle kohta, et kõnealuses järelevalves oleks ette näha olulisi muudatusi.

(8) Kolmandaks tuleb kolmanda riigi õigusraamistikus ette näha tulemuslik samaväärne süsteem kolmanda riigi õiguskorra kohaselt tegevusloa saanud keskdepositooriumide tunnustamiseks. See tagatakse määruse (EL) nr 909/2014 artiklis 25 esitatud sätete ülevõtmisega Ühendkuningriigi siseriiklikku õigusesse. Lisaks on Ühendkuningriik kehtestanud konkreetsed üleminekusätted, mis võimaldavad kolmanda riigi keskdepositooriumil osutada Ühendkuningriigis notari- ja keskseid hoidmisteenuseid vähemalt kuue kuu jooksul pärast seda, kui Ühendkuningriik on teinud kindlaks kõnealuse kolmanda riigi raamistiku samaväärsuse.

(9) Selle põhjal võib järeldada, et Ühendkuningriigi keskdepositooriumide suhtes kohaldatav Ühendkuningriigi õigus- ja järelevalvekord vastab pärast väljaastumislepingu artiklis 126 osutatud üleminekuperioodi lõppu kõigile määruse (EL) nr 909/2014 artikli 25 lõikes 9 sätestatud tingimustele.

(10) Käesolev otsus põhineb teabel, mis on praegu kättesaadav Ühendkuningriigi keskdepositooriumide suhtes alates 1. jaanuarist 2021 kohaldatava õigus- ja järelevalvekorra kohta. Võttes arvesse Ühendkuningriigi teadaannet, et teatavaid liidu õigusraamistiku alusel tulevikus jõustuvaid nõudeid ei võeta üle tema siseriiklikku õigusesse, saab Ühendkuningriigis praegu kehtivat õigus- ja järelevalvekorda käsitada samaväärsena üksnes piiratud ajavahemiku jooksul. Võttes arvesse Ühendkuningriigi teadaannet tulevaste lahknevuste kohta seoses Ühendkuningriigi keskdepositooriumide suhtes kohaldatava õigus- ja järelevalvekorraga, eeldatakse, et turuosalised valmistuvad olukorraks ilma täiendava samaväärsust kinnitava otsuseta selles valdkonnas.

(11) Laiaulatusliku ja tõhusa koostöökorra sõlmimine ESMA ja Inglise Panga vahel kooskõlas määruse (EL) nr 909/2014 artikli 25 lõikega 10 tagab ennetava teabevahetuse ja järelevalvetegevuse koordineerimise. Eelkõige tuleb sellise korraga tagada, et ESMA-l on kõigis olukordades, sealhulgas hädaolukordades, pidev juurdepääs kogu tema poolt nõutavale teabele. Selle koostöökorraga tuleks tagada ka see, et ESMA võib jagada kogu asjakohast teavet määruse

([4]) Komisjoni 19. detsembri 2018. aasta rakendusotsus (EL) 2018/2030, millega Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi keskdepositooriumide suhtes kohaldatavat õigusraamistikku käsitatakse piiratud ajavahemikul samaväärsena kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 909/2014 (ELT L 325, 20.12.2018, lk 47).

(EL) nr 909/2014 artikli 25 lõikes 5 osutatud asutustega, et konsulteerida nendega Ühendkuningriigi keskdepositooriumide tunnustatud staatuse küsimuses või kui nimetatud teave on nendele asutustele vajalik järelevalveülesannete täitmiseks.

(12) Ühendkuningriigi ametiasutustelt eeldatakse liidu teavitamist kõigist muudatustest Ühendkuningriigi õigus- ja järelevalvekorras, mis mõjutavad notari- ja kesksete hoidmisteenuste osutamist Ühendkuningriigis. Komisjon jälgib koostöös ESMAga mis tahes muudatusi õigus- ja järelevalvekorras, mis võivad mõjutada selliste teenuste osutamist Ühendkuningriigis, samuti turu arengut ning järelevalvealase koostöö tulemuslikkust, sealhulgas kiiret teabevahetust ESMA ja Inglise Panga vahel. Komisjon võib igal ajal algatada läbivaatamise, kui asjaomased sündmused tingivad, et komisjon hindaks uuesti käesoleva otsusega tunnustatud samaväärsust, kaasa arvatud juhul, kui Ühendkuningriigi ametiasutused ei tee tulemuslikku koostööd, ei võimalda tulemuslikult hinnata riski, mida Ühendkuningriigi keskdepositooriumid avaldavad liidule või liikmesriikidele, või kui Ühendkuningriigi keskdepositooriumide või Inglise Panga tegevus edendab tarbetut ja ebaausat konkurentsi.

(13) Liidu ja selle liikmesriikide huvides ning selleks, et anda liidu keskdepositooriumidele aega, mida on vaja nende pakutavate teenuste edasiarendamiseks seoses Iirimaa äriühinguväärtpaberite ja börsil kaubeldavate fondidega, ning liidu emitentidele aega, mida on vaja nende positsioonide üleviimiseks liidu keskdepositooriumidesse, peaks käesolev otsus kaotama kehtivuse kuus kuud pärast selle kohaldamise alguse kuupäeva.

(14) Käesolev otsus peaks jõustuma võimalikult kiiresti, et tagada liidu emitentidele kooskõlas väljaastumislepinguga õiguskindlus enne üleminekuperioodi lõppu. Käesolevat otsust tuleks kohaldada alates päevast, mis järgneb päevale, mil lõpeb liidu õiguse kohaldamine Ühendkuningriigi suhtes ja Ühendkuningriigis.

(15) Käesoleva otsusega ette nähtud meetmed on kooskõlas Euroopa väärtpaberikomitee arvamusega,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

Määruse (EL) nr 909/2014 artikli 25 kohaldamisel loetakse Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi õigus- ja järelevalvekord, mida kohaldatakse Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigis juba asutatud ja tegevusloa saanud keskdepositooriumide suhtes, samaväärseks määruses (EL) nr 909/2014 sätestatud nõuetega.

Artikkel 2

Käesolev otsus jõustub järgmisel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Seda kohaldatakse alates 1. jaanuarist 2021.

Otsus kaotab kehtivuse 30. juunil 2021.

Brüssel, 25. november 2020

Komisjoni nimel
eesistuja
Ursula VON DER LEYEN